

**DETERMINAREA ATITUDINILOR LEGATE DE COEZIUNE
ÎN CONDIȚIILE DE PANDEMIE COVID-19**

Tatiana SPĂȚARU

CZU: 316.64:[616.98-036.21:578.834] spataru_tatiana@mail.ru

În majoritatea țărilor au fost identificate cazuri de COVID-19. Ulterior, aceste state se confruntă cu focare de diferit grad de complexitate. Autoritățile unor state reușesc să încetinească focarele, însă situația rămâne imprevizibilă. Organizația Mondială a Sănătății declară starea de pandemie la nivel global, care a perturbat dramatic modul în care oamenii trăiesc, interacționează, își organizează conviețuirea socială.

Studiul comportamentului uman în situații de criză necesită o examinare minuțioasă. Explorarea acestor analize oferă răspunsuri imediate și eficiente la perturbările provocate de COVID-19. Ideile emise, opiniile formate, atitudinile configurate ajută să navigăm în această perturbare în evoluție.

Ghidul de interviu a fost elaborat în cadrul Centrului Sociologie și Psihologie Socială, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, fiind parte componentă a proiectului instituțional „Formarea și consolidarea coeziunii sociale în Republica Moldova în contextul apropierii de Uniunea Europeană”. Ghidul de interviu a fost aplicat în localitățile urbane și rurale, fiind respectat criteriul de gen și de vârstă. Investigarea online a fost realizată de către autorul articolului în luna mai 2020. Rezultatele obținute reprezintă o sursă prețioasă pentru a înțelege și a explica coezivitatea socială în condițiile unui proces emergent de pandemie.

Analiza răspunsurilor la interviurile online denotă că perioada de carantină i-a schimbat pe toți. Comportamentele oamenilor au înregistrat atât aspecte pozitive, cât și negative. În pofida faptului că respondenții au avut ocazia să se relaxeze, să petreacă mai mult timp cu familiile lor, totuși majoritatea percep negativ interdicțiile privind libertatea de deplasare. Fluxul obișnuit al vieții este suspendat și o astfel de tranziție afectează cel mai adesea psihicul uman.

Percepția pozitivă se manifestă prin faptul că oamenii apreciază mai mult viața, au devenit mult mai atenți unul față de altul, mai îngrijorați pentru sănătatea lor, mult mai receptivi la problemele persoanelor cu risc sporit de infectare. Acest sprijin se vede, în special, în spațiul online. În general, la nivel de societate, oamenii au devenit prudenți în comunicare, pentru a preveni contaminarea. Percepția negativă rezidă în circulația informației despre bolnavii periculoși, fiind acuzați că ei înșiși sunt de vină. Aprecierea negativă a fost direcționată spre persoanele care au încălcat autoizolarea. Oamenii au devenit puțin mai închiși, au încetat să mai meargă în vizite, le este frică de cealaltă persoană.

Respondenții în intervalul de vârstă de până la 30 de ani au apreciat efectul pozitiv al felului în care au fost afectați de carantină prin faptul că au practicat munca de la distanță. Au simțit mai mult importanța de a sprijini oamenii într-o astfel de situație, înțelegând valoarea suportului moral.

Majoritatea respondenților inițial au trăit sentimentul de frică, însă mai târziu au conștientizat situația, s-au deprins cu regimul, restricțiile impuse. Respectarea acestora i-a ajutat să se autoorganizeze. Cel mai presant a fost autoizolarea la domiciliu.

„Înainte de carantină, aveam o viață foarte aglomerată. Studiez la universitate și muncesc, așa că plecam de acasă la 7:30 și reveneam cel mai devreme acasă la 18:30. Eram foarte obosită, dar simțeam bucurie și satisfacție pentru munca depusă. Acum înțeleg cât de mult îmi lipsesc toate acestea” (genul feminin, vârsta 16-25 de ani, studii superioare nefinalizate, mediul urban, etnie găgăuză, angajat sectorul nonguvernamental).

În contextul prezentei analize, remarcăm răspunsul unui medic: *„M-a afectat foarte mult. Fiind lucrător medical, am fost infectată de COVID-19, familia a fost izolată de societate. Atitudinea multor persoane s-a schimbat brusc: le era frică, chiar și după vindecare...” (genul feminin, vârsta 36-45 de ani, studii superioare, mediul urban, naționalitatea moldovean, angajat sectorul privat).*

Fiind întrebați despre moldovenii reveniți în republică și cum aceștia se comportă, s-a evidențiat, în temei o atitudine pozitivă.

„Întrucât tatăl și fratele meu nu se pot întoarce de mai mult timp, înțeleg de ce oamenii doresc să revină acasă, la familiile lor, în perioade dificile.” „Dacă oamenii au avut nevoie urgentă de a se întoarce, îi înțeleg și îi susțin pe deplin” (genul masculin, vârsta 16-25 de ani, studii medii, mediul rural, etnie găgăuză, angajat sectorul nonguvernamental).

Au fost emise și opinii contrar opuse. *„Era mai bine să rămân acolo. În contextul în care primele cazuri erau de import, asta ar însemna că moldovenii reveniți au adus virusul în țara noastră” (genul feminin, vârsta 16-25 de ani, studii superioare, mediul urban, naționalitate moldovean, angajat sectorul public).*

„Cred că moldovenii care s-au întors au înțeles că mai bine ca acasă nu e nicăieri. Mulți dintre ei s-au întors din necesitate, pentru că nu mai aveau unde lucra sau bani de cheltuielă. Alții s-au întors din frica de a rămâne singuri printre străini și nu s-au gândit la ce riscuri supun oamenii din jurul lor” (genul feminin, vârsta 16-25 de ani, studii superioare, mediul rural, naționalitate moldovean, angajat sectorul privat).

Atitudinea neutră s-a exteriorizat prin faptul că persoanele care au venit din țări cu o situație epidemică nefavorabilă nu deranjează atâta timp cât respectă carantina și toate prescripțiile medicilor, în caz contrar, aceștia trebuie trași la răspundere.

În temei, respondenții au apreciat pozitiv aplicarea măsurilor excepționale de către autorități, pentru a preveni răspândirea virusului. Interdicțiile au condus spre limitarea contactelor umane, astfel minimizându-se riscul de infectare. Efortul autorităților este zadarnic, dacă nu este susținut de societate.

În ceea ce ține de reducerea efectelor negative ale pandemiei asupra economiei și vieții de zi cu zi a oamenilor, a fost emisă opinia că măsurile luate sunt insuficiente. S-a remarcat că este necesar să se monitorizeze mai strict respectarea restricțiilor. Deși s-au luat măsuri de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii, însă în teritoriu acestea nu au fost puse în aplicare și nu sunt resimțite. Fiecare respondent a menționat că ieșirea din actuala criză va fi anevoioasă și de lungă durată.

Pe respondenți îi ajută să suporte perioada de criză: munca, familia, răbdarea, hobby-urile, speranța că totul va reveni la normal, că mâine va fi mai bine decât astăzi.

„Cel mai mult m-a ajutat cititul. Îmi place să citesc. Citind uit de probleme. M-a ajutat și comunicarea cu prietenii, deși nu ne puteam vedea, am vorbit foarte mult prin telefon sau Internet” (genul feminin, vârsta 16-25 de ani, studii superioare, mediul urban, naționalitate moldovean, angajat sectorul public).

Persoanele intervievate au fost rugate să vină cu un comentariu la întrebarea dacă după această criză lumea va deveni mai bună sau mai rea și cum cred că va fi societatea Republicii Moldova după pandemie?

Respondenții constată că mulți, din cauza pandemiei, și-au pierdut afacerile și locul de muncă, ceea ce îi afectează cel mai grav. Consideră că odată ce apare o problemă și trebuie depuse eforturi pentru rezolvarea acesteia, înseamnă că în acest mod societatea evoluează. Actuala criză va fi depășită, ca și multe altele.

„Pe durata pandemiei, natura, în sfârșit, pentru prima dată într-o lungă perioadă de timp, și-a luat o vacanță și s-a odihnit de influența dăunătoare a omenirii. După ce și-au pierdut ”viața monotună”, oamenii vor valoriza și vor trata cu mai mult respect VIAȚA” (genul feminin, vârsta 16-25 de ani, studii superioare, mediul urban, etnie găgăuză, angajat sectorul nonguvernamental).

Concluzionând în baza interpretării interviurilor online, devine relevant faptul că pandemia a schimbat viețile oamenilor, chiar și comportamentul acestora. Oamenii au avut mai mult timp pentru a medita, a învăța să prioritizeze activitățile, să se ambiționeze să nu fie afectați de maladia propriu-zisă și fluxul informațional malițios; să învețe a fi solidari, să demonstreze empatie față de alți semeni. Au încercat să-și păstreze calmul de la început, să accepte situația dată așa precum este, fără să se agite și totodată să-și exprime nemulțumirea încontinuu în familie, în rețelele sociale. Au trăit cu speranța că pandemia se va termina și lucrurile se vor echilibra. Această lecție, învățată în comun, i-a determinat să realizeze că familia și sănătatea sunt darurile cele mai prețioase.